

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

A MÉHÉSZEGYESÜLET HIVATALOS LAPJA

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
CLUJ-KOLOZSVÁR,
Str. A. Muresan 10.
Telefon 158. sz.

Felelős szerkesztő:
TÖRÖK BÁLINT
az EME főtitkára.

A lapot az EME tagjai tagsági
illetmény fejében kapják. A lap
megjelenik havonként egyszer.

Id. Kicsid Géza.

1885–1937.

Mélyen megrendülve vesszük a tollat kezünkbe, amikor Erdélyrészi Méhész-Egyesület elnökének, id. Kicsid Gézának halálát kell hírül adnunk e helyen az egyesület tagjainak.

Id. Kicsid Géza, szeretett elnökünk br. Jósika Gábor örökösét vette át, aki három évtizedet meghaladó ideig vezette az egyesület hajóját olykor magasba törő viharok között is mindig nyugodt lélekkel, körültekintő gondnal, figyelemmel és egy jobb jövőbe való törhetetlen hittel, reménységgel és bizalommal. Az ő szellemében vezette tovább az egyesület hajóját id. Kicsid Géza is a kitűzött nemes cél felé. A minden szépért és nemesért munkeskedni tudó vezérünk csaknem minden egyesületi választmányi ülésen és megmozduláson közöttünk volt. Ő nyitotta meg július hónapban a Mikes-letői vándorméhészetben rendezett méhészeti vándorgyűlést is a tőle megszokott kedves, szerény, meleg, baráti szavakkal és akkor nem tudhattuk, hogy ez lesz szeretett és nagyrabecsült elnökünk utolsó nyilvános szereplése.

Julius hó folyamán papi hivatásának teljesítése közben szoros fertőzést kapott. Betegségét csak muló gyengeségnek tekintette, nem hitte, nem tudhatta, hogy az alattomos körrelhetetlen kegyetlenséggel támadta meg szervezetét és későn nem megfelelő orvosi kezelés alá, hetekig tartó súlyos szennyezés és több napi önkivület után augusztus hó 23-án, hétfőn reggel fél hét óraker kilehelte nemes lelkét.

Id. Kicsid Géza 1921-ben lépett be az E. M. E. tagjai sorába, 1927-ben választotta meg az egyesület alelnöknek, majd 1930-ban, az egyesület fennállásának 50 éves évfordulója alkalmával tartott diszközgyűlés az egyesület tiszteletbeli elnökének, az 1936. évi közgyűlés pedig az egyesület elnökének választotta meg. Az egyesületbe való belépése napjától önzet-

len és tevékeny részt vett az egyesület közérdekű munkásságában. Rendszeresen járt el a gyűlésekre, számos vándorgyűlés elnökölt, mint kiállító, ott láttuk mindenkor a legelső közt az egyesület összes kiállításain, méhészeti tanfolyamokat rendezett és vezetett személyesen úgy a Székelyföldön, mint faljában, Kajántón, a tanfolyamok legjobb hallgatói részére sajátból jutalomdíjakat, rajokat, stb. adományozott. A csendes, zajtalan, szeretet melegétől átitatott becsületes munkát szeretett. Amit szóban és írásban hirdetett, azt cselekedte is, ezért, amejárt, ahol megfordult, mindenütt őszinte barátokat szerzett magának és tisztelettel és szeretettel emlékeztek vissza reá.

Halálával nagy veszteség érte egyesületünket. A gyász vétele után az egyesület elnöksége mindjárt értesítette az egyesület Kolozsváron lakó tagjait és díszes koszorút készített kegyeletele jeléül. Temetése aug. hó 25-én folyt le óriási rész mellett. Betegsége súlyosabbra fordulásakor a kolozsvári egyetemi klinikák belgyógyászati osztályára ment be, de az orvostudomány és az apácák odaadó ápolása, édesanyjának, testvéreinek, paptársainak és az E. M. E. vezetőségének jelenléte és imádsága sem menthette már meg az életnek. A klinikai belgyógyászati osztályán halt meg és a klinikai halottaskamrában történt beszentelés után Kajántóra szállították és helyezték örök nyugalomra.

Id. Kicsid Géza édesanyja előtt Török Bálint főtitkár fejezte ki az egyesület részvétét. A küldöttségben résztvettek Pólya Béla és Stief Ottó alelnökök, Várady Béla, Tóth István, Bedő Albert, Soltész Kálmán, Hirschfeld Lajos, Nagy Vilmos, Szilágyi Márton, Szigethy Jenő és Katona Sándor.

Ott láttuk a róm. kath. papság kolozsvári, vidéki, és székelyföldi képviselőit dr. Boga Alajos kanonokot és Márton Áron kolozsvári plebánust valamint az apácák, a Marianum, Missziós nővérek, kajántói, szamosfalvi, bodonkuti egyházközségek képviselőit, a család, jóbarátok és ismerősök nagy seregét.

Id. Kicsid Géza holttestét a beszentelés után Kajántóra szállították, hol az egyházgondnok, egyszerű ősz falusi gazdameger, könnyekig megható szavakkal fogadta a lezárt koporsót a plebána épülete előtt, mondván, hogy „22 év előtt virágok kocsival érkeztél és úgy üdvözöltelek és most virágos, lezárt koporsóban érkezel és így bucsuzom Tőled.“ Ezután a templomban felravatalozták és 20 pap segédletével dr. Boga Alajos kanonok végezte el a szertartás szomorú feladatát. Márton Áron gyönyörű beszédben méltatta Kicsid Géza hervadhatatlan érdemeit. A templomi szertartás után a kettős koporsóban nyugvó id. Kicsid Gézét paptársai vitték utolsó útjára a temetőbe, hol az egyházi szertartás után a helyi görög katolikus és református lelkészek szavai után Pohl Béla e. alelnök bucsuztatta szeretett elnökünket az alábbi szavakkal és helyezett koszorú sírjára:

Kicsid Géza! Szeretett elnökünk! Kedves barátunk!

Mielőtt a sir szája, a végtelenbe vezető utad kapuja be-
zárulna feletted, állj meg egy szóra.

Engedd meg, hogy elbucsuzzunk tőled, engedd meg, hogy
megköszönjük neked azt a nagy szeretetet, amellyel az Erdélyi
Méhész Egyesületet mindenkor istápoltd.

A bánattól lesujtva, mélyen elszomorodva állunk itt nyi-
tott sirodnál — fáj s mindinkább tudatossá válik bennünk,
hogy többet már nem leszel velünk közös a munkában, nem
lesz aki kedves, meleg szavakkal bucsuztassa a rajok módjára
minden évben utra bocsájtott uj és uj méhész-légiókat, nem
lesz aki féltő gonddal tovább vezesse egyesületünket a magyar
kultúra szolgálatában.

A halottak országa egy nemes lélekkel lett gazdagabb,
mi pedig szegényebbek lettünk egy kedves, melegen érző szívű,
tehetséges munkatársunkkal.

Az Úr Isten adjon neked békés nyugalmat, Isten veled,
nyugodj békében.

Ezután csendesen leengedték a koporsót a mély sirba
és a négy autobusszal Kajántóra ment gyászoló sereg vissza-
utazott Kolozsvárra. A frissen hantolt sírt rengeteg koszoru és
csokor diszítette. Az E. M. E. koszorujának sárga selyemszalag-
jára a következő szöveg volt nyomva: „Az Erdélyi Méhész
Egyesület — Szeretett elnökének“.

Id. Kicsid Géza gyászjelentésének szövegét alább közöljük :

D. a J. K.

A Cojocna-Dobăca Esperesi Kerület papsága a maga és a család
névén mély szomorúsággal Isten akaratában megnyugodva jelenti, hogy
baptestvére

Nagyonfisztelendő

Id. KICSID GÉZA

plébános ker. jegyző

az Erdélyrészi Méhész-Egyesület elnöke

szentségekkel megerősítve, 53 éves korában, papságának 29-ik évében f.
1937. márc. 23-án munkás életét befejezte és lelkét visszaadta Teremtőjének.

Földi hamvait f. hó 25-én d. e. 9 órakor fogjuk a klinikai kápolnában
szentelni és 11 órakor a kajántói temetőben örök nyugalomra helyezni.
Az engesztelő szentmise-áldozatot a kajántói templomban temetés után mu-
tatjuk be az Egek Urának.

Nyugodjék békében !

Cluj-Kolozsvár, 1937 augusztus 23.

Kerületi Papság.

Özv. Kicsid Istvánné, édesanyja,

Kicsid Árpád, Kicsid Vilma, Kicsid Gyula,

Kicsid Jenő, Kicsid István,
testvérei

és a kiterjedt rokonság.

Nyugodjék csendesen, emlékét kegyelettel őrizzük.

A méhek téli vonulásáról.

Irta: Dr. Örösi Pál Zoltán.

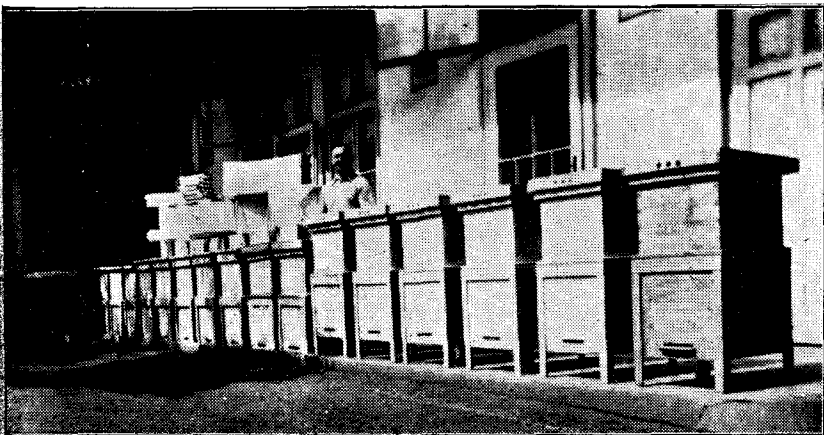
A méhek teleléskor a megfogyatkozó méz után vonulnak. A kaptárnak és berendezésnek olyannak kell lenni, hogy a méhek vonulását megkönnyítse. A vonulásról még kevés használható megfigyelés van. A telelő méheknek nyugalomra van szükségük. Kevesen vállalkoznak arra, hogy a kaptárt a téli fűrt tanulmányozása kedvéért megbontsák. Inkább a család őszi és tavaszi elhelyezkedéséből szoktak következtetni, de nem figyelik meg a méhek elhelyezkedését telelés idején.

Én télen többször megvizsgáltam és lefényképeztem a család elhelyezkedését egy felső kijárós, hideg építményes közép Bocznádi méretű kaptárban. Egyetlen tél és egyetlen család nem lehet döntő, de mégis jelent valamit. A méz fölül és hátul volt azokban a lépekben, melyeken a méhek a téli fészket megalakították. A kijáró felé csak keskeny felső mézkoszoru nyult, ez a koszoru hátrafelé egyre szélesedett. A méhek először a keskeny felső koszoru részt fogyasztották el. Később a lép hátsó részét az alsó léctől a felsőig megtöltő mézből ugyanez felül, a felső keretléc közelében kezdték meg a fogyasztást. Ezért a méz készlet lassacskán nyomtatott kis b-betű alakban maradt meg, vagyis alul a kijáró felé kiöblösödött, fölül pedig csak hátul, az oldalsó keretléc közelében maradt egy csik. Ez a méhek elhelyezésével megmagyarázható. A méhek azon iparkadtak, hogy a szomszédos léputcákban ülő méhtömegek ne legyenek egymástól elszigetelve. A kijáró fölül volt, a méhek a kijáróhoz igazodva a felső keretlécen át igyekeztek közlekedést létesíteni a léputcák népessége között. Nemesak a lépet foglalták el a felső lécig, hanem magán a lécen is voltak méhek. A fűrt alatt pedig jókora lépfelület takaratlanul maradt. A méz természetesen ott fogyott el előbb, ahol a méhek a lépet megszállták.

Ha a méhek szabadon, mülép nélkül építenek, a lépek nem szoktak olyan szabályosak lenni, amilyeneket a keretes kaptárban kívánunk. Feltűnik, hogy a méhek sok átjárót, lyukat hagynak a léptáblákon. Ezek az átjárók arra valók, hogy a léputcák népessége között kapcsolat, összeköttetés lehessen. Ennek különösen teleléskor van nagy haszna. Keretes kaptárjainkban részben az egész müléplapok akadályozzák meg, hogy a méhek átjárót hagyjanak, részben pedig maga a méhészt selejtezi ki azokat a „szabálytalan“ lépeket, melyeken a méhek ösztönüket követve lyukakat hagytak. Az ilyen lépeken telelő család vagy elveszti az oldalsó utcákban ülő méhekkel a kapcsolatot s ezek sokszor elmaradoznak és elpusztulnak, vagy az összeköttetés a keretléc megszállásával létesül. Erre példa fent közölt megfigyelésem. A telelést megkönnyítjük, ha a lépeket természetesebbekké tesszük úgy, hogy kb. 1 cm, széles átjárókat szurunk rajtuk. Én 4 átjárót szurok egy 42-es NB lépbe, még pedig hármat közvetlenül a felső keretléc alatt, az első léctől számítva 12—24—36 cm. távolságban, egyet pedig a felső és első léctől egyaránt 20 cm-re.

A méhek hidegebb kisebb csomóba húzódnak össze, enyhébb időben kiterjesztik a telelő fűrtöt. A régi „gömbelmélet“ nem talál mindenben. Igaz, hogy a méhfűrt lehetőleg a gömböt megközelítő alakba húzódik össze, de ha terjeszkedésről van szó, elő-

szőr lehetőleg a már megszállt léputcákban nyulik meg s csak később növekszik oldalra is új léputcák elfoglalásával. A méhek azért terjeszkednek elsősorban ugyanabban az utcában, mert 1. a terjeszkedés így gyorsabb és könnyebb, mint a lépek irányára keresztben. 2. A hőmérséklet eloszlása is erre kényszeríti őket. Ha a kaptárban nem volnának lépek, a teletől méhfürtből kisu-

Az E. M. E. közgyűlése által megállapított, az erdélyi viszonyoknak legjobban megfelelő Egyesületi nagy és Egyesületi kis kaptárak láthatók a fenti ábrán, Készítőjük Várady Béla méhészasztalos, Cluj-Kolozsvár, I. fanterilor Kereszt ucca 4 sz. aki a kaptárakat állandóan raktáron tartja és rendelésre ezonnal szállítja.

gázró meleg köröskörül minden irányban szabadon és egyenletesen terjedne bizonyos — aránylag kis — távolságig. Erre számítva vették a kaptárszerkesztők a fészek alakját, a gömböt legjobban megközelítő kockához hasonlónak. A valóságban azonban a lépek nem engedik a meleget minden irányban egyenletesen terjeszkedni. A középrész hőmérsékletéhez jobban hasonlít a hőmérséklet ugyanabban a léputcában, mint éppen olyan messze, de más léputcában. A téli fészeknek tehát nem kocka alakúnak kell lennie, hanem fölfelé és hátrafelé a léputcák mentén megnyulnak. A fészket a lépek irányára keresztben sok lépnek egymás mellé való rakásával akkor is megnyujthatjuk, ha a lépek kiesik. Ha azonban a fészket a léputcák irányában akarjuk növelni, a fészekben kevés, de nagy lépet kell használnunk.

A méhek téli vonulását tehát az a kaptár biztosítja legjobban, melynek a léputcák irányában megnyult fészkeiben kevés, de nagy és átjárónyíláson lép van.

Műllep „Oroszlán” védjegyű szavatolt valódi méhviaszból. 1 kg. 220 lei, — 5 kg. 215 lei, — 10 kg.-on felüli vételnél kg.-ként 210 lei. Viaszt alkalmentest 20% levonással vagy 25 lei készpénzért dolgozok fel műléppé. Minden méhészeti eszköz verseny nélküli legolcsóbb gyári árban kapható, kérjen árjegyzéket 10 lei bélyeg ellenében „Dzierzen” méhészet Oradea Nagyvárad.

A méhcsaládoknak kasokból való kitelepítése és új családok létesítése rajoztatás által.

Kaptuk az alábbi két kérdést: 1. *Primitív kasokat, melyekben több éves család tartózkodik, mikor és hogyan kell kitisztítani?* 2. *Tavasszal hogyan létesíthetők új családok rajoztatás mellett?*

Amennyiben a fenti kérdésekre adandó válaszok közérdekűek, ezuton adjuk meg rájuk a válaszokat.

Kitisztítani betelepített kasokat belsőleg nem lehet s nem is szükséges, elvégzi azt maga a család. Mi csak annyit tehetünk, hogyha sok az aljdeszkán a törmelék, annak az eltakarításán segítünk a méheknek s így a segítség mellett megmentjük annak a viasztartalmát. Időnként a letapasztott kasokat, kellő óvatossággal, helyükről el nem mozdítva, megmozgatjuk oly célból, hogy a kas széle alatt levő molyhernyókat így szétzuzzuk s a molylepkéket kiüldözve, elpusztíthatjuk.

De főleg 4—5 év alatt a sejtek a kikelő fiasítás által a sejtek oldalfalain visszahagyott lábingektől annyira megszűkülnek, hogy a fiasításra alkalmatlanokká válnak, korcs nemzedék fejlődhetvén benne, mint ilyeneket a méhek lerágják egészen a körfalig s újra építik. Ami azonban óriási erő és munkazarlás.

A méhcsaládoknak kasokból való *kitelepítését ajánljuk, melyhez a legalkalmasabb idő az őszi, szeptember közepétől október közepéig.* Nincs fiasítás, a mér mind be van sűrűsödve, a meleg csökkent s a méheknek mégis van elég idejük a tatarozásokat elvégezni az új lakásban. Az átlakoláshoz azonban csak teljesen gyakorlott méhészt fogjon. Ehhez nemcsak kellő szakértelem, hanem óvatosság, kellő körültekintés, ügyesség kell.

A *kitelepítés módja* többféle lehet. Ezekből csak hármat közlünk itt. Legszebb munkája ennek a *kidobolás.* Ez kellő türelem és kitaratás mellett szép eredményt hoz. — A *második mód a salétrommal való leszédítés.* Ez a legegyszerűbb, könnyű és szép, tiszta munka. Az anyára nagyon kell ügyelni azonban, különösen ha a család önálló marad továbbra is. Némelyek azonban azt állítják, hogy a salétrom füst, gőz, ártalmas a méheknek, de ez még kellőleg bizonyítva nincs ezideig. — A *harmadik mód* az, hogy mérsékelt füstöléssel a méheket lecsendesítve, a kast oldalt fektetjük. A lépek azonban élükkel álljanak felfelé, vagyis függőlegesen, a kast közepén fanyeső ollóval két darabra vágjuk s ekkor a lépeket egyenként és táblánként kitördelve a méheket róluk az előkészített *kaptárba seperjük.* A lépeket keretekbe szabva az áttelepített család részére adjuk be, de egyuttal ügyeljünk a télifészkek célszerű és helyes elrendezésére is.

Az így kezelt család régi helyére üres kast vagy ládát tegyünk, hogy az oda visszagyűlt méheket azokból a többi után önthessük. Célszerű lesz, a fenti műveleteket *zárt helyi-*

ségben végezni tekintettel lévén a következő kutatásra és ennek nyomán felléphető rablásra.

A salétrommal való ilyen irányú munkálat s a felhasználható salétrom előkészítése közlönyünk múlt évi számaiban a havi emlékeztetőnkben megtalálható.

A második kérdésre az a feleletünk, hogy a meglevő őrzéseinket *rajzásra ösztönözzük*. Ez pedig úgy történik, hogy korán etetni kezdjük (*spekulatív etetés*), fészket tul nem bővítjük, de a kijáróját sem szűkítjük s e célra főleg *öregebb anyával bíró családokat jelölünk ki*. Ezek a családok a főhordás dejére annyira felerősödnek, hogy rajozni fognak idejében s még a hordási időben alkalmuk lesz a lakásuk kiépítésére és berendezésére. Egy-egy családtól, legjobb esetben is, *két rajjal légedjünk meg*. Természetesen, mézürmegnyitásról s mézvadásról e családoknál szó sem lehet.

tiszta méhviasz felismerése és az üledékének tisztítása.

A méhviaszt igen gyakran hamisítják. Leggyakrabban alkalmazott hamisító anyagok: a parafin, ceresin, karnaubaviasz, aggyu stb. A hamisított viasz felismerésének legegyszerűbb módja az, hogy a kérdéses viaszkarikából körmünkkel egy darabkát lecsipünk, majd két ujjunk között szétnyomjuk. Ha szétnyomott viasz fénytelen, tapintása száraz, akkor tiszta méhviasz, ha zsírfényű, akkor parafinnal vagy ceresinnel, vagy hasonlókval hamisított; például, ha zsírszerű tapintású, akkor aggyuval. Ugyancsak lecsipünk egy kis darabkát a tömbből azt jól megrágjuk, ha szaga kellemes viasszag, amely a észre emlékeztet, akkor tiszta méhviasz, ha petroleumszagu, kívánnyi viasszal hamisított.

E két módszer a méhviasz-kereskedők és vásárlók egyetemes, gyakorlati próbái.

A másik egyszerű módszer a hamisítás kimutatására az olvadáspont meghatározása. A tiszta méhviasz + 63 C fokon olvad. Ha az olvadás foka lényegesen magasabb vagy alacsonyabb, akkor a méhviasz hamisított.

Az olvadáspontot igen könnyen meghatározhatjuk egyszerű készülékkel. Ez a készülék áll egy gömbölyű lombikból, amelynek hosszú nyakába hőmérő dugható. A hosszabb nyak mellett még másik kettő, de rövidebb és szűkebb nyaka van. Ezek felfelé kissé ferdén állanak és kis kémcső befodására alkalmasak. Az így felszerelt eszközt a következőképpen használjuk. A lombikot megtöltjük vízzel. A nagyobbik nyakába beledugjuk a hőmérőt úgy, hogy az a vízbe érjen, a kisebbikbe pedig egy-egy kis kémcsövet dugunk úgy, hogy az aljuk a hőmérő aljával szintbe legyen. A kémcsövekbe a kérdéses viaszból kis darabot teszünk. Ezután a vizet óvatosan melegítjük. Amint a viasz olvadni kezd, a hőmérőt leolvassuk. Szemrehasonlításképpen az egyik kémcsőbe ismert, tiszta méh-

viaszból teszünk egy kis darabkát, míg a másikba a vízszelvényből készült viaszlandó viaszból.*

Kifőzés után a megolvadt viasz lassan hül. Ha hűlés közben nem háborgatjuk, akkor az összes idegen anyag viaszréteg alján gyűl össze. Ez a réteg többnyire virágporgó bábíngéből (nimfahártya) és egyéb idegen anyagból áll. Ezt a réteget a viaszlömbe vagy karika aljáról egyszerűen lekaparjuk. A kaparékot nem dobjuk el, hanem gyűjtjük és ha nagyobb mennyiség összegyűl, akkor azt újból kiolvasztjuk, a salakot megint lekaparjuk, ha ebből a salakból is nagyobb mennyiség gyűl össze, annak kiolvasztásával már nem érdemes vesződni, hanem, ha arra alkalom kínálkozik, az ilyen hulladék feldolgozásával foglalkozó gyáraknak, pl. fáklyagyár, adjuk el.

Dr. Koppán József.

Rovarokat és méheket fogó mézelő növények.

A növényvilágban sok olyan növény van, amelynek virágja megfogja, bezárja és sajnos — meg is öli a kelyhébe mézért befurakodó méhet vagy rovar, ezek közül alább ismertetel egynehányat.

Héjakut (Dipsacaceae). Levelei átellenesen összeforrottak, melyek nyáron át vízzel vannak telítve. Jaj annak a rovarnak, amely a kutacszkába bekerül, azt a növény érdes sertéi magukhoz vonják és felszívják. Élő növény, gidres-gödörös helyeken tenyészik.

Harmatfü (Droseraceae). Levelei hosszú szárazon földön fekvők, kerekdedek, melyeknek szélei piros mirigyszőrökkel szegélyezettek. Ezek a növény szívósertéi, melyeknek végein apró gömböcskék vannak. Ha a rovar ezekre a sertéslevelekre repül, hogy a gömböcskékből kiizzadt édes nedvet nyalogassa, a mirigyszőrök lassan hozzálapulnak, megfogják és felszívják. Virágkertészetekben cserepes növény. Turfás talajokon vadon is tenyészik.

Hizóka (Pinguicula). Szürkészöld, tojásdad, husos levelekkel, melyek a töből csomósan nőnek ki. A levelek felső lapjai ragadós, édes nedvvel bevonottak, melyek, ha rovar száll rájuk, bekunkorodnak és a rovart foglyulejtve, felemészítik. Kertészetekben gyakori cserepes virág.

Rence (Utricularia). Víz növény. Levelei sallangosak, melyek apró tömlőt képeznek. A növény vízben uszálva él, levelei képezik a tövét is. Virágait a vízszinére emelve hozza, melyek ajakosak. Megtermékenyülés előtt nyitva állnak, de ha rovar megy beléjük, összecsukódnak Gyengébb rovar az aja-

* (Ahol ilyen készülék felett nem rendelkezünk, egy lábosban is megcsinálhatjuk ugyanezt. Abban helyezük el a hőmérőt és kémcsöveket is, amelyeket egyszerűség okából deszka lephez is rögzíthetünk egy drót vagy spárga darabbal. Szerk.)

kat szétnyitni nem bírja, ott leli halálát. A vízben hálószerűen álló levezetöbe ha valami rovar akad, azt összefonják és a levelek szívócsövei felemésztik. Melegebb források által táplált tavakban él.

Pettyezett papucsvirág (Calceolaria). Kertészetekben gyakori, érdekes alaku növény. Levelei kerülekesek. Virágai nagyok, hólyagszerű, kamarába rejtett izomzatokkal, melyekhez a hólyag felső részén egy kis nyílás vezet. A nyílás felett egy kis csapóajtószerű szírom van. Ha a rovar bemászik a bőséges nektártavacskához, ami a hólyag fenekén van, ott magát teleszivja. Ha a rovar nehezkesebb természetű, a hólyagkamrából ritkán tud kimenekülni. Vergődése közben a növényt megtermékenyíti, de ő kimerülve belenyugszik sorzába, a virág szirma összeszárad és sirját képezi lovagjának.

Kosbor (Cypripedium). Több válfaja él részben vadon, részben kertészetekben. Jó mézelők. Ivarszerveiket szintén a fenéken elszélesedő nektárgödröcskék veszik körül. Ha nagyobb virágu Kosaort figyelünk meg, ott feltűnik a nektárkut fedélszirma, amely szintén megakadályozza a gyengébb rovarok kijutását a kutból. A növény megtermékenyül, de a rovar halálát leli benne.

Enyves szilene (Silene viscosa). Hegyi kaszálókban gyakori, vadszegfűhöz hasonló, rózsaszín virágokkal. Felemelkedő virágszárain enyvesszerű, ragadós váladék képződik, mely valószínűleg a magház védelmére szolgál a felmászó rágó kártevők ellen. Sok apró rovar leli benne halálát.

Aldrovanda füve Jelentéktelen kis vizinövényke, mely áll két átellenesrészű kerekded levélkéből, gyenge kis gyökérkéből, melyen 2—3 nitrogényűjtő gömböcske van. Ez a kis növényke fent uszkál a víz színén, a szél viszi ide-oda. Ha valami rovar rászáll a levélkéire, azok összezsapódnak, a rovarot foglyulejtik, nyálkás váladékukkal bevonják és felemésztik. Virága apró, fehér. Melegebb természetű tavakban él.

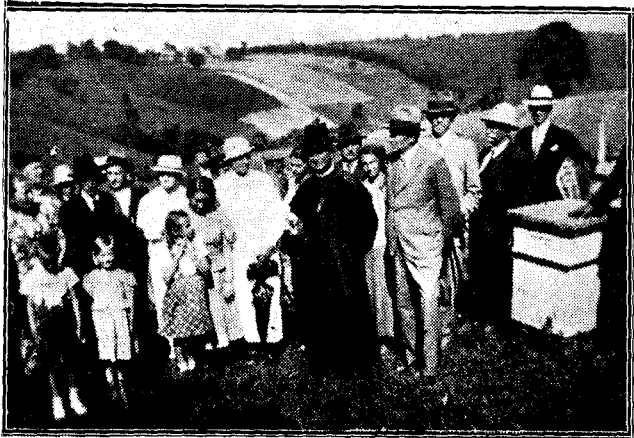
Kankalin (Primulaceae). Levelek, érdes, apró szőrökkel fedett virágszáraik felemelkedők, melyen csomókban ülnek legtöbbször sárga színű virágai. Ezek az érdes szőröcskék a rájukülő apró rovarokat ragadós váladékukkal magukhozvonják és felemésztik. Kaszálókban gyakoriak, de cserépbén is tenyésztik.

Köröntőfélek (Saxifragaceae). Levelek kerülekesek, virágaik fehérek és olykor rózsaszínek. Hosszu száron ülő leveleiken és virágszáraikon érdes, barna mirigyek képződnek, melyeknek ragadós váladéka apró rovarokat fogdos, amiket felemészt. Napos hegyoldalakon vagy dombokon honos, kemény talajokon.,

Biró Pál.

Méhészeti kirándulás és vándorgyűlés.

Az Erdélyrészi Méhész Egyesület népes kirándulást és vándorgyűlést rendezett a Kolozsvár melletti Mikestetői vándorméhészethez, ahol több mint 100 méhcsaláddal használták ki az erdőirtás nektárdús virágait. A vándorgyűlést Kicsid Géza elnök nyitotta meg. Török Bálint főtitkár ismertette a vándor-

A mikestetői méhészeti vándorgyűlésről készült fénykép. A közepén papi ruhában Kicsid Géza az E.M.E. elhunyt elnöke (Török B. felvétele).

méhészetet, majd Tóth István mutatta be az érdeklődőknek az egyes mérlegre állított és a többi kaptárokat. Regéczy Mihály mutatta be végül a most szabadalmazott „Kovács”-féle új fajta mézpergetőjét, mely egyszerre pergeti ki a keret két oldalát, ugyszólván másodpercek alatt. A jól sikerült vándorgyűlésen Erdély különböző vidékeiről nagy számban jelentek meg a méhészek.

Ez a vándorgyűlés volt az, amelyen szeretett elnökünk Kicsid Géza utoljára szerepelt nyilvánosan. Egyszerű, meleg, közvellen szavakkal szólott a megjelentekhez és mindvégig érdeklődéssel kísérte a méhcsaládokat és a telep berendezését majd a vándorgyűlés befejezése után résztvett a barátságos poharozáson is. A vándorgyűlésen felveit képünkön elől látható id. Kicsid Géza elhunyt elnökünk papi ruhában.

Raktáron tartom az

Egyleti nagy és Egyleti kis kaptárokat

Megrendelésre vasuton teherárúként szállítom. A kaptárak ára teljesen felszerelve csapozott vályus keretekkel, kihuzható lemez tisztító fenékkal. bádóg etetővel, Hannemann rács- és szilaszövetes rámmával darabonként 620 lej Gépen leszabott csapozott vályus keret darabonként — — — — 3—4 lej Kertléc 100 m.-ként 8 mm. vastag 25 cm. széles ára — — — — 140 lej Megrendelésre bármilyen más méhkaptárt is készítek. — Kérésre válasz-bélyeg ellenében felelek. — Raktáron tartok műlépet 260 lei árban. Árváltozás fenntartva. — Ve-zek kasos méheket, esetleg kaptárral cserélek

VÁRADY BÉLA kaptárkészítő üzeme
Cluj, Strada Reg. 83. Infanterie 4.

Milyen vidéken fogjunk méhészkedéshez ?

Méhészettel leginkább más pályán működő kis tökeerejű emberek foglalkoznak. Nemesak élvezetből, vagy szórakozással foglalkoznak a méhészettel, hanem az elérendő haszon ményében is. Kezdetben csak 1—2 parasztkassal fogunk hozzá méhészkedni, mert a kezdő rendszeren mindennap vizsgálja a méheit. A fontos az, hogy a méhcsaládjainknak ital anyjuk és ha lehet a lépük is fiatal legyen. Az anyától kezd minden, ő a lelke a méhcsaládnak, ő a királynő, ha pusztul és nem vesszük idejében észre, könnyen elpusztul a család.

Kezdetben szaporításra helyezzük a fősulyt, mert minden kezdőnek a célja az, hogy méhészését egy bizonyos mértékben felszaporítsa.

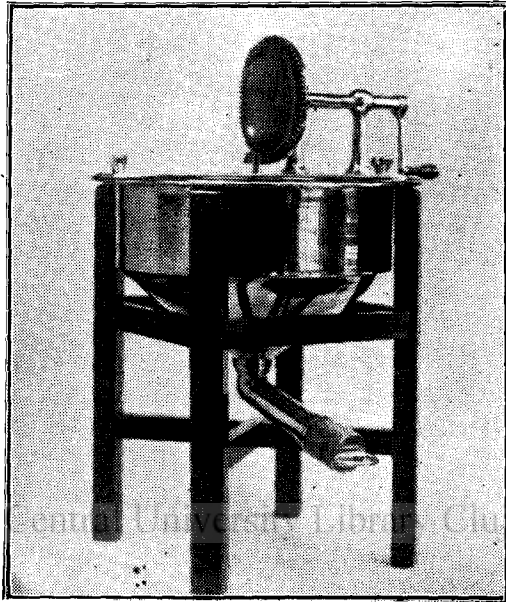
Jó méhlegelőnek az a vidék tekintendő, mely legalább is főhordást nyújt. Egy vidéket amikor meg akarunk bírálni méhészeti szempontból, figyelembe kell vennünk, a 3 km-es területet, ahová méhészettünket felállítani szándékozunk, egy-egy vagy kétszeri megtekintésből egy vidéket nem lehet bírálni, mert vannak vidékek ahol tavasszal pazar pompán virágoznak a virágok, nyáron és ősszel kopár az a vidék. Vidéken kívül minden esetre sok függ az időjárástól, meg a virág minőségétől. Minden esetre fontos az, hogy az ott elért méhészeti eredményeket megtudjuk. A vidék méhészeti szempontból való elbírálásánál legyünk tekintettel a következőkre:

1. Arra, hogy méheink találjanak-e élelemre kora tavasz-ig késő ősziig, nevezetesen virágporra. Itt tekintetbe jöhetnek: *cserjések, gyümölcsösök és fűzések*; 2. az *akác*, mely méhész számára az aratást jelenti, mert sok nektárt tartalmaz; 3. a rétek és a tarlókon burjánzó tisztesfű, mely méhén tömegesen mézél; 4. a *baltacim*, mely mézélés tekintetében az akáccal is felér, ha méhészettünkhöz közel van tömegesen virágozik; 5. az *erdővágások*, melyek gyakori vágások után figyelemreméltó eredményeket adnak; 6. a *pergetőbe*, mely szélmentes és esős időben bőven hoz a pergetőbe hamar cukrosodó mézet; 7. az összes ajakos növények mézét, kivéve a farkasalma és az oroszlán szájj virágot, melyek szedelmesek a méhekre nézve.

Tamásy József.

A „Kovács”-féle mézpergető gép

Lapunk mult számában megemlékeztünk már a „Kovács”-féle mézpergető gépről, amelyet képviselője Regéczy Miklós (lakása: Simeria-Piski I. C. Bratianu 39, jud. Hunedoara), E. M. E., Mikestetői méhészeti vándorgyűlésén bemutatott. Romániában szabadalmaztatott pergető előnye az, hogy

„Kovács”-féle mézpergető gép.

szere két oldalát pergeti a lépnek, mert fekvőhelyzetben vagy behelyezve. Ez a pergetőgép typus a külföldön már régebb óta ismert, sőt emeletes formában is készítik nagyobb teljesítőképesség nyerése céljából, itt Romániában most került csak gyártásra és forgalomba. A gép egyszerű, szolid és csinos kivitelű. Ára 4200 lej, Megrendelhető a fenti címnél,

Szeptember havi teendők.

E hóban a méhcsalád már megkezdja a télire való be rendezkedést. E munkájában segítségére kell sietnünk, kiváltképp ha a nyár hordástalan volt. Ahol az anya 3 éves elmúlt — ha eddig még nem tettük volna — cseréljük ki fiatal termékennyel, s ahol nincs elegendő téli élelem, most már haladéktalanul pótoljuk azt, lehetőleg mézzel vagy 1:1 arányu méz és cukor oldattal. Az ételmezt esténként, jó melegen kilós adagokban adjuk. Minden családnak legalább 10—15 kg.-nyi elraktározott

me legyen. A téli fészket az álló kaptárnál — ha ugyan a méhcsalád valami okból maga el nem végezte volna — rendezzük be, hogy a fészek felső sorába a tele mézes lépek, az alsóba pedig a részben mézes, fias és üres lépek kerüljenek. Az ablakot toljuk be a lépekgig. A családot ne bítsuk nagyon szűk térre. Az esetleges gyenge családot kijától megfoszta, egyesítsük erősebb anyás családdal. Burkoló anyagokat még ne rakjunk fel. Nagykeretes, fekvő- és kódó kaptáraknál, ha volt nyárvégi és őszi hordás, a méhcsalád betelelte önmagát. Ha az anyán csimbék (méhtetűk) vannak, fogjuk ki az anyát, tegyük egy kis drótkalitikába s pontosan füstöljük meg dohányfüsttel, mire a csimbék lehullanak róla. Ekkor pár percig szellőzni hagyjuk, majd visszaadjuk a családnak. A kaptár tisztántartása a legbiztosabb mód ez az avar élősdiék elszaporodása ellen. Kasos méhészek méheiket megfojtsák le hanem dobolják ki, vagy szédítsék le azokat a fémromoldatba mártott s megszáritott rongydarab elégetésével. Használják fel a népet — anya nélkül — gyengébb családok felerősítésére, vagy mint csupasz családot adják el. Ha a hordás megszűnt, méheinket a vándortanyáról a hó végén visszazárlhatjuk.

Kérdés-Felelet.

Kérdés: A mult héten itt járt egy tisztviselő az adóvattalról és felszólított, hogy fizessek 3% forgalmi adót, mivel nem a saját házamban méhészkedem, mezőgazdasági is kell fizetnem. Azt szeretném tudni nem sok-e a 3% mennyi lehet a mezőgazdasági adóm, végül mint munkálkületi nincs-e valami módja a felebbezésnek.

Felelet: A méhészet a mezőgazdasággal szerves összefüggésben van és így külön adó alá nem esik, ha oly méretű, jellegű, hogy tényleg a mezőgazdasággal kapcsolatos meléktermelési ágként lehet minősíteni. Egészen másképp áll a helyzet, ha a méhészet meghaladja ezt a mértéket. Pld. ha egy-két holdas kiscsajdának 50—60 kaptáros méhészete van. Az esetben külön adó alá esik. Ugyancsak adó alá esik a méhészet, ha az nem a saját ingatlanon műveltetik. Ez esetben a mezőgazdasági adó kiróvása indokolt. Nem inkodolt esetben a 3%-os forgalmi adó bevételezése, mert a méhészet kereskedő, hanem termelő. Ily alapon a mezőgazda is köllene forgalmi adót fizessen gabonája után. Tehát a 3%-os kiróvás megfelebbezendő. Miután nem küldte be a kivetési gyökönyvet, a felebbezést nem tudjuk elkészíteni. Mindenképpen figyelmeztetjük, hogy a felebbezés határideje 20 nap kézbesítéstől számítva. Ennek eltelte után nem lehet semmit sem csinálni, a kivetés jogerőssé válik.

Egyleti élet

Ingyenes méhészeti tanfolyam. Az Erdélyrészi Méh-Egyesület folyó évi szeptember hó 11-től kezdődőleg tiznap ingyenes méhészeti tanfolyamot rendez Kolozsvárt az egyesület házsongárdi méhészeti telepén. A tanfolyam előadásai naponta délután 4 órakor kezdődnek. A részvételi szándék szeptember hó 8-ig bejelentendő az egyesület titkári hivatalánál Kolozsvár, Mureşan-utca 10. címre. A tanfolyam díjtalan, csupán a bejelentésért fizetendő 100 lej, a jelentkezéssel egyidejűleg. A tanfolyamon való részvétel nincsen korhatárhoz kötve. A méhészet kiskorúak és más munkát nehezen bíró idősebb egyének részére kedves és hasznos, könnyű foglalkozás, aki a méhészet kedést megtanulja és méheket szerez be, méhei mint ingyenes napszámosok hordják az erdők, mezők nektárát a méhek kaptárába. A méhészeti tanfolyam hallgatói részére az E. M. E. bizonyítványt is ad a tanfolyam elvégzéséről.

Beszámoló az E. M. E. május havi méhészeti tanfolyamáról. Az E. M. E. által május hó 20—29 napjain Kolozsvárt Stief Ottó e. alelnök által az egyesület méhészeti telepén rendezett méhészeti tanfolyam 11 hallgató részvételével szép sikerrel zárult. A tanfolyam bezárásán megjelent az egyesület elnöksége és az igazgató választmány több tagja. A tanfolyam hallgatói részére az egyesület bizonyítványt adott a tanfolyam hallgatásáról.

Az E. M. E. rendes tagdíja egy évre 100 lej. A tagdíj fizetés minden évben január hó elsején esedékes. Kérjük az E. M. E. Tisztelt Tagjait, hogy amennyiben eddig nem tettek volna eleget tagdíjfizetési kötelezettségüknek, sürgősen eleget tenni sziveskedjenek.

Tagdíjnyugtázás.

1936 évre 100 lej tagdíjat fizetett: H. B. Oradea, A. F. Alba-Iulia, N. M. Râdeşti, dr. Sz. D. Turda, B. L. Arcus, K. A. Bod, L. A. Alba-Iulia, B. J. Tinoasa, Sz. I. Crasna, G. J. Siria, V. D. Hendorf, B. J. Diciosânmartin.

1937 évre 100 lej tagdíjat fizetelt: P. J. Crasna, M. J. Zalha, A. S. Cluj, T. E. Vâlcele, B. M. Arad, G. V. Cluj, V. F. Rim tea (150), A. G. Aiud, B. J. Valeni, I. Zs-né Hozhiz, T. V. Băija, Z. F. Cluj, Sz. F. Vistea, H. H. Covasna, B. F. Aiudul de sus, B. J. Unirea, M. M. Teius, S. J. Reghin, B. M. Chisineau Cris, Sz. I. Salonta (50), ifj. D. G. Crasna, K. A. Araci, O. D. Diciosânmartin, B. L. Ait-Mare, N. M. Râdeşti, Z. M. Cluj, Cs. J. Medveş, P. Gy. Tg-Mureş, Sz. J. Turia, K. A. Baia mare, B. L. Beclean, K. B. Oradea, P. Gy. Ineu, N. B. Aiud, G. L.-né Toplija, R. J. Oraviţa, K. J. Jamul-mare, L. S.-né Teius, K. A. Vadul lui Carol II., dr. E. I. Ighiu (1938), G. J. Radna, dr. V. S. I. G. Duca, V. M. ânpetru de câmpie, dr. Sz. D. Turda, B. L. Arcuş, K. A. Bod, B. J. Copşa mică (1938-ra is), D. Gy. Mihai-Viteazul (1938-ra is), Sz. F. Băile-Tuşnad (1938-ra is), F. E. Vlăhţa (1934-35-36-37), A. A. Floreşti, B. R. Pădurea-neagră (360.—lej), B. I. Poiana-Flori, K. M. Cadea, K. J. Agarbiciu, Sz. K. K. Sibiu, P. E. Lunca Bradului, S. J. Timişoara, W. J. Hunedoara, T. I. Pestera-Boli, Ő I. Chegea, H. I. Leordin, B. A. Purcarenii, J. S. Hogia, Cs. V.-né Tg Săucescu, Sz. I. Beiuş, Sz. I. Gherla, W. J. Satumare, E. F. Homorod II., Cs. K. Zlatna, F. K. Călăţele, B. L. Band, K. Gy. Olteni, B. K. Gâlda de jos, K. D. Adamus, B. A. Cluj, L. A. Alba-Iulia, B. J. Tinoasa, W. S. K. Gheluiţa, (1937-38-39), Sz. I. Crasna, G. J. Siria, V. D. Hendorf, B. J. Diciosânmartin, K. A. Hrip, P. M. Sibiu, M. J. Fersig, B. F. Ilva mica, K. A. Arad-gaj, J. L. Baia-spric.

Különfélék

Gyászhir. Sulyos csapás érte Gáll Imre ny. m. kir. méhészeti főfelügyelőt a gödöllői méhészeti szakiskola volt igazgatóját és a Méhtenyésztés című lap szerkesztőjét, fiának Gáll István felügyelminiszteriumi segédtitkárnak, Pestvármegye volt aljegyzőjének elhunytával. Gáll Imre kedves munkatársunk mély gyászban mi is osztozunk és őszinte szívvvel együtt érzünk.

A Méhészeti Közlöny 7., 8. és 9. számait összevontan üldjük ezuttal T. Tagtársainknak. Erre az összevonásra az anyagiak kényszerítik egyesületünkei. Épen ezért kérjük T. Tagtársainkat, hogy esedékessé vált tagdíjaikait pontosan beküldeni kérem, hogy ezzel a lap kiadásának állandó, nyugodt megjelenését biztosíthassuk.

Dr. Zander Enoch nyugalomba vonult. Hivatalos működése ezzel megszűnt, de mint maga is mondja, méhészeti munkálkodását továbbra is folytatni fogja. Dr. Zander tudományos munkásságával négy évtized óta szolgálja a méhészetet és hihetetlenül sokat tett annak fellendítési érdekében. Az egész világon elismert tudós. Alig van méhész, aki az ő nevét ne ismerné s nincs olyan aki az ő kutatásainak hasznát ne venné. Az erlangeni intézetnek 1907 óta vezetője. Ezt az intézetet ő tette nagyvá, ahová ismereteket járnak gyűjteni a méhészek és gyakorlati méhészek egyaránt. Ő ismerte fel a *osema apis* kórokozóját, annak életmódját és sártételeit, gyancsak ő rakta le az alapját az ellene való védekezésnek. Ő sokat tett a modern anyanevelés és fajtenyésztés terén is. Tudományos kutatásának eredménye légió s rövidesen nem is lehet felsorolni. A gyakorlati méhészeti terén is hathatósan bevékenykedett mint tudós, azonban sokkal nagyobb volt. Kaptára hazáján kívül is közzismert. Kaptára hazája szűkös családi viszonyaihoz illeszkedik, ami viszonyainkhoz nem való. Abból az alkalomból, hogy az ősz tudós nyugalomba vonult, őszinte szeretettel köszöntjük őt és kívánjuk, hogy még igen hosszú időn keresztül élvezhesse termékeny munkásságának gyümölcsét.

Méhészeti kiállítás Cluj-Kolozsváron 1938-ban. 1930 óta rendezett az E. M. E. önálló kiállítást, ezért nagyon fontos volna 1938-ban Kolozsvárt egy kiállítás megrendezése. A kiállítás alkalmával egy ujitást kellene bevezetni és pedig mézértékesítést kellene egészen intenzíven felkarolni, úgy hogy a kiállításra nagy tömegben hoznák fel a méhészek méztermékeiket. Ide meghívják a kereskedőket, költséget rendeznek és egységes áron adnák a mézet, mely esetben nem szabadna elő, hogy a mézárak 20—50 L között mozognának vasztól őszig. A cél az kell legyen, hogy ne a kereskedő, hanem a méhész kapja a méz elérhető legmagasabb árát. Ezt a kérdést az ősz és a tél folyamán ébren fogjuk tartani és mi fogjuk méhészársaink véleményének a szíves közlését.

Lehetne-e megjavítani a méhek mézelését? Aki lelkiismeretesen jegyzi méhészeti megfigyeléseit, hamarosan megállapíthatja, hogy méhészetében melyik a legjobb család és ettől neveljük a szükséges anyákat és heréket. Ezeket kell megtartanunk és ezekből kell kiválasztanunk a legjobbakat, amelyek már évtizedeken, esetleg évszázadokon keresztül aklimatizálódtak. Dr. Zander, a német méhtudós is azt ajánlja, hogy ne keressük boldogulásunkat az idegen méhfajokban.

Az E. M. E. által megállapított kis és nagy kaptár műhelyrajza — a kaptár természetes nagyságában — darabonként 50—50 Leierért megrendelhető az egyesületnél az összeg beküldésével.

Méz és viasz árak. Cluj-Kolozsvár környékén a méz ár nagyban 35—36 L., kicsinyben 44—48 Lei, a viasz ára 150—170 Lei. A mülép ára 240—260 L. — A viaszt 25—30 % ellenében dolgozzák fel.

Apróhirdetések

Az összes romániai méhészek figyelmébe! Van szerencsém érlelni a Méhészt Kartársakat, hogy a „Kovács”-féle „két o'dalu legujabb szisztémű pergető”-t megkezdtem terjeszteni. Bővebb felvilágosítást 15 Leier beküldése ellenében ad megbizottam. Regécy Mihály Simeria, Str. Regel Ferdinand 3. Jud. Hunedoara. 103

Mézelő fa és diszcsereje csemeték, fa és cserjefagyvakat, kerti, szántó földi és vadon élők legjobbjaiából vetőmagvakat az őszi vetéshez szállít. Biró Pál Zimándul Nou, Jud. Arad 106

Mézpergető gépek

minden nagyságban,

mézesbödönök, mézszűrők állandóan kaphatók

Zeiler József

bádogosnál

CLUJ

Astoria-szálló mellett.

